

Een oorlogsfilm en een liefdesbrief

WAAD-AL-KATEAB AAN HAAR DOCHTER IN 'FOR SAMA': 'IK WIL DAT JE BEGRIJPT WAAROM JE VADER EN IK HIERVOOR KOZEN'.

Vijf sterren. Want is dit de perfecte oorlogsfilm/liefdesbrief die je aan je pasgeboren kind zou sturen? Geen idee. Hoe ziet zoiets eruit? Het klinkt ook tegenstrijdig: oorlogsfilm en liefdesbrief. En toch is 'For Sama' allebei: de brief die niemand van ons wil sturen aan een kind.

Van RONALD ROVERS

Regie: Waad-al-Kateab

Waad-al-Kateab, een jonge economiestudent, een 'koppige en roekeloze' dochter volgens haar ouders, ging in Aleppo studeren toen Syrië al wel een dictatuur was, maar nog niet de oorlogshel die het zou worden.

Het duurde niet lang voordat de situatie escaleerde. Ze begon te filmen om getuige te zijn. Want eerst ontkende de dictatuur van Assad de opstand, vertelt ze in voice-over. Het is dan 2012. Sama is er nog niet. Haar geliefde kent ze al wel, een arts, een vriend dan nog. Ze weet niet dat ze een paar jaar later een dochter zullen krijgen.

2013 dan. Lichamen in Aleppo gevonden in een rivier. Rijen dode mannen en jongens liggen op straat. Ze filmt weer. Geen idee nog van een dochter en een videobrief. Maar dit zijn dode mannen en jongens. Sporen van marteling. De dag ervoor protesteerden ze nog. Iemand moet dit vastleggen. "Ik wist niet dat de dictatuur zo ver zou gaan om aan de macht te blijven", zegt ze. Het wordt nog veel erger, maar ook dat weet ze op dat moment nog niet. De extremisten die de opstand van de studenten voor meer vrijheid zullen proberen over te nemen. De Russische en Syrische bommen die opzettelijk ziekenhuizen zullen bombarderen om het moreel van burgers te breken.

Moet ik zeggen dat er een 'dode-kinderen-alarm' op deze film zit? Ja, je ziet dode kinderen. Dat is precies een van de redenen dat Waad-al-Kateab deze film heeft gemaakt. Natuurlijk begon 'For Sama' niet als een film. Wist zij veel waar dit zou eindigen. Of ze ooit de kans zou krijgen om die losse beelden achter elkaar te zetten en het land uit zou kunnen krijgen. "Ik wil dat je begrijpt waarom je vader en ik hiervoor kozen", zegt ze tegen haar dan pasgeboren dochter. Hopend dat het bericht Sama ooit zal bereiken.

Van sommige films zou je willen dat de hele wereld ze ziet. Dat iedereen ziet wat Waad aan haar dochter probeert te zeggen. De liefde. De pijn. De artsen die nog net niet kapotgaan als ze het zoveelste kind niet hebben kunnen redden. Soms lukt het ze wel trouwens. Een beetje hoop is er wel.

Elk van ons is een getuige van de tijd waarin we leven. Een levend geheugen. Je geeft niet alleen je genen door aan je kinderen. Je geeft ook een geheugen door. Waad kan niet anders dan filmen. Sama moet dit weten.